

HEVA-HANKKEEN UUTISKIRJE 3/2021

Syksyinen tervehdys Heva-hankkeesta!

Alueellisten HB-hankkeiden toiminta-aika alkaa olemaan loppusuoralla, niin myös Päijät-Hämeen Heva-hankkeemme osalta. Kulunut vuosi on ollut erittäin mielenkiintoinen ja antoisa.

Nyt on siis aika paketoita tehtyä yhteen. Loppuraportti on valmis eteenpäin lähetettäväksi, mutta jatkamme toki vielä kehittämistyötä tämän vuoden loppuun asti.

Kokoamme tähän uutiskirjeeseen teille luettavaksi tärkeimpiä löytöjä ja oivalluksia, joita kehittämistyön tuloksena on syntynyt. Henkilökohtainen budjetointi on ollut hankkeemme keskiössä, ja sen myötä on paljon noussut esiin myös jo nyt olemassa olevia mahdollisuuksia. Nykyinen lainsäädäntökin taipuu joustaviin ja yksilöllisiin ratkaisuihin, kun tahtotilaa löytyy. Paljon on siis tehtävissä jo nyt.

Lämmin kiitos jo nyt kaikille mukana olleille, erityisesti kehittäjäasiakkaille -ja työntekijöille! Ilman teidän työpanostanne tätä kaikkea ei olisi saatu aikaiseksi.

Henkilökohtaisen budjetoinnin ja henkilökohtaisen budjetin määritelmät:

Henkilökohtaisella budjetoinnilla (HB) tarkoitetaan palvelujen järjestämistä, jossa käyttäjä hankkii palveluja hänelle myönnetyllä henkilökohtaisella budjetilla. Se voi olla ainut järjestämistapa tai yksi järjestämistapa muiden rinnalla. Henkilökohtaisessa budjetoinnissa käyttäjä on keskiössä suunnittelemassa, valitsemassa ja päättämässä palvelujensa toteuttamisesta. Budjetoinnin tavoitteena on mahdollistaa yksilölliset palvelun, tuen ja avun ratkaisut.

Henkilökohtaisella budjetilla (HB) tarkoitetaan palveluihin käytettävissä olevia varoja, joiden määrä perustuu käyttäjälle myönnettyyn ja hänen yksilöllisen palvelutarpeensa mukaiseen palvelukokonaisuuteen. Henkilökohtaisella budjetilla voidaan vastata vain niihin tarpeisiin, joita varten se on myönnetty.

(Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL).
Henkilökohtaisen budjetoinnin hanke.
Henkilökohtaisen budjetoinnin sanasto.
Julkaisematon sanasto.)

Hankkeen konkreettiset tuotokset:

- Päijät-Hämeen HB-malli, konsepti ja visio tuotettuna yhteistyössä LAB-ammattikorkeakoulun palvelumuotoilun asiantuntijan kanssa → löytyy loppuraportista
- Tietoa tuottavan ja vaikuttavan vammaispalvelun kehittämissuunnitelma → löytyy loppuraportin liitteistä
- Palvelumuotoilulla yhteiskehittämisen ytimessä -malli (muotoillaan Innokylään vuoden loppuun mennessä)
- Koottu tieto vammaispalvelun nykytilasta (Phyky ja Heinola) sekä asiakkaiden tarpeista ja toiveista → löytyvät loppuraportista
- Case kuvaukset yksilöasiakkaiden tilanteista → löytyy loppuraportista

Meillä on lupa kehittää ja kokeilla - tuloksia:

- Osallisuuden lisääntyminen
- Osaamisen lisääntyminen
- Kokeilukulttuurin ensi askeleet
- Yhteiskehittämisen alku, yhdessä opettelu

”Toiveena elämisen helppous ja vapaus: saan päättää mitä teen, millä tavalla, kenen kanssa, kunhan se ei vahingoita ketään toista”

Yhteiskehittäminen on mukavaa ja voin hyvinkin olla kehittämässä vammaispalveluita myöhemminkin

Olen kokenut asiakkaana, että yhteiskehittäminen on mielekäs tapa kehittää palveluita, tuntuu että tässä mallissa asiakkaat ja asiakkaan mielipiteet sekä tarpeet otetaan oikeasti huomioon. Ja on ollut palkitsevaa huomata, että lopullisessa versiossa on paljon kohtia, joita asiakkaat ovat tuoneet ilmi.

Toivonkin että jatkossa myös vammaispalveluiden paikallisessa kehittämisessä otetaan asiakkaat mukaan yhteiskehittämisen muodossa.

Olemme kehittäneet henkilökohtaista budjettia hyvässä yhteishengessä. Niin asiakkaat kuin vammaispalvelun työntekijät ovat olleet sitoutuneita projektiin.

Minun näkökulmastani ongelmia ovat olleet tämän projektin todella tiivis aikataulu, ja aiheena henkilökohtainen budjetti on osaltaan ollut haastavaa, vaikkakin on ollut kiva visioda ja kehittää vammaispalveluita tulevaisuudessa henkilökohtaisen budjetin suuntaan.

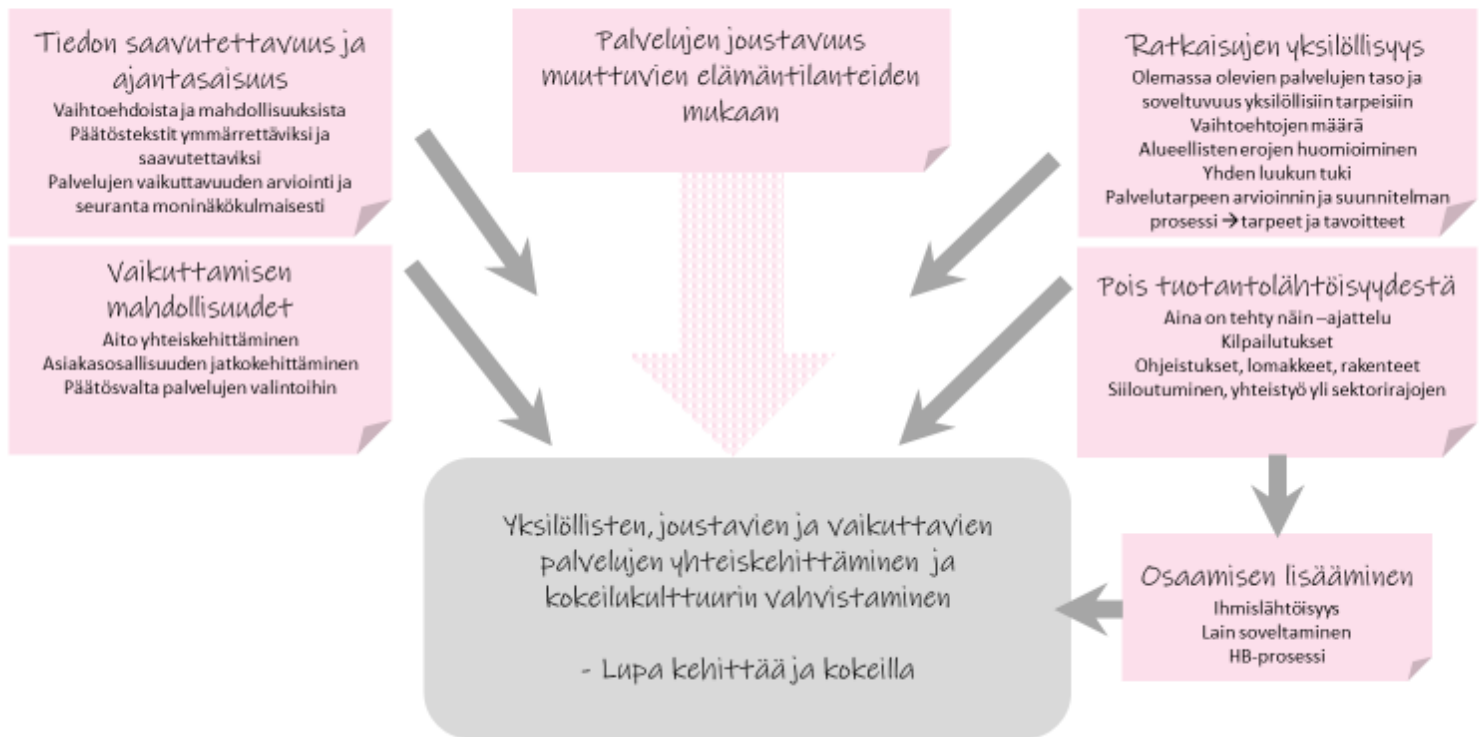
Toinen haaste on asiakkaiden monimuotoisuus ja erilaisuus, jotta kaikkien erilaiset tarpeet tulee otetuksi riittävän hyvin huomioon.

Mikko Virtanen, vammaispalvelujen asiakas

Saatua tietoa yhteen -mihin pitää vaikuttaa?

Hankkeemme tuotti tietoa niin valtakunnalliseen kuin paikalliseenkin kehittämistyöhön. Koottua tietoa kuvataan seuraavassa kuvassa. Kuvan selite löytyy alla.

Saatua tietoa yhteen -mihin pitää vaikuttaa?

Jotta palvelujen joustavuus muuttuvien elämäntilanteiden mukaan voidaan toteuttaa, tarvitaan tiedon saavutettavuutta ja ajantasaisuutta. Asiakkailta ja henkilöstöllä tulee olla tietoa erilaisista vaihtoehtoista ja mahdollisuuksista. Päätöstekstien toivotaan olevan ymmärrettäviä ja saavutettavia kaikille. Palvelujen vaikuttavuutta, sen arviointia ja seuranta on toteutettava moninäkökulmaisesti. Vaikuttamisen mahdollisuuksien edistämiseksi on luotava aito yhteiskehittämisen rakenne ja asiakasosallisuuden kehittämistä tulee edelleen jatkaa. Itsemääräämisoikeuden toteuttamiseksi on hyvä kiinnittää huomiota myös päätösvaltaisuuteen oman elämäntilanteen ympärillä.

On tärkeää kiinnittää huomiota ratkaisujen yksilöllisyyteen ja arvioitava nykyisten palvelujen tasoa ja soveltuvuutta yksilöllisiin tarpeisiin. Olemassa olevien palvelujen rinnalle on suositeltavaa kehittää vaihtoehtoisia tapoja toteuttaa tarpeiden mukaista tukea ja apua. Asiakkailta on tullut toiveita yhden luukun tukeen, jotta monipalveluasiakkaiden ei jatkossa tarvitsisi rinnakkain toimia monen eri asiantuntijan kanssa. Vammaissosiaalityön palvelutarpeen arvioinnin ja

palvelusuunnitelman prosessien kirkastaminen erityisesti tarpeen arvioinnin ja aseteltavien tavoitteiden suhteen olisi tärkeää.

Miten päästä pois tuotantolähtöisyydestä? Tarvitaan asennemuutosta ”aina on tehty näin” - ajattelusta kohti joustavia ja yksilöllisiä ratkaisuja. Organisaation siiloutumista olisi hyvä tarkastella ja kehittää edelleen yhteistyötä yli sektorirajojen. Myös olemassa olevien rakenteiden ja ohjeistusten, sekä kilpailutusten on mahdollista tukea yksilöllisten ja joustavien ratkaisujen päätöksiä.

Osaamisen jatkuva kehittäminen ja päivittäminen on tärkeää. Jos ja kun HB palvelujen järjestämistapana otetaan käyttöön, tarvitaan osaamista henkilöstölle, asiakkaille ja palveluntuottajille. Ensiarvoisen tärkeää on jatkaa yhteiskehittämistä ja vahvistaa kokeilukulttuuria.

Kehittämisen kärjet jatkossa:

1. Joustavien ratkaisujen kokeilut (yhteiskehittämällä, kokemuksia ja tietoa keräämällä, harjoittelemalla).
2. Tietoa tuottavan ja vaikuttavan vammaispalvelun kehittämissuunnitelma (vaikuttavuusvalmennus, askeleet tiedon tuottamiseen, analysointiin ja jatkotoimiin).
3. Yhteistyön ja yhteisen työn kehittäminen oman organisaation sisällä (vammaispalvelun oman tulosalueen ja yli sektorirajojen).
4. Verkostotyöskentely (Yhteistyön kehittäminen järjestöjen, 3. sektorin toimijoiden, palveluntuottajien ja vammaisneuvostojen kanssa).
5. Asiakasaktiivisuuden ja osallisuuden tukeminen (Asiakas määrittelee itse omat tavoitteensa ja mahdolliset muutoksentarpeet sekä millä keinoilla ja minkälaisella tuella niihin olisi mahdollista päästä. Erilaiset apuvälineet ja tuki kommunikointiin, oman elämän suunnitteluun ja tiedon keräämiseen).

HB palvelujen järjestämistapana -mitä pitää selvittää ja tehdä?

HB:n käyttöönottoon voidaan varautua jo ennen varsinaisen lain voimaantuloa. Selvitettäviä asioita ovat mm.

- Päätös järjestämistavan käyttöönotosta hyvinvointialueella
- Käyttöä tukevien tietojärjestelmien sisällön suunnittelu esim. HB:n käyttö (mihin voi käyttää, miten, budjetin määrittely, HB:n käytön ajantasainen seuranta (asiakas ja sosiaalityöntekijä), palveluprosessin kuvaus, päätöksenteon prosessikuvaus (kirjatut vastuut ja velvoitteet) ja vaikuttavuuden arviointi
- Saavutettava tieto (esim. painetut materiaalit, verkkosivut, keskitetty ohjaus ja neuvonta, yhteistyö palveluntuottajien ja muun verkoston kanssa, koulutus ja sparraus)

- Valtakunnallinen verkostotyö (benchmarkkaus, yhteiskehittäminen, HB-sisällöt)
- Tuettu päätöksenteko (verkostotyö, benchmarkkaus, koulutus, HB-kummitoiminta)
- HB yli sektorirajojen (monipalveluasiakkaat, omatyöntekijyys, yksi palvelutarpeen arviointi ja suunnitelma)

HeVa-hankkeen tapahtumat marras- ja joulukuussa

- ❖ Olet tervetullut seuraamaan Vammaisten henkilöiden henkilökohtaisen budjetoinnin kehittämishankkeen päätöstilaisuutta

Henkilökohtaisen budjetoinnin kokeiluista vammaispalvelujen hyviin käytäntöihin
30.11.2021, klo 10-15

Linkki lähetykseen: <https://stream.sst.fi/cast/webcast-30-11-sp>

Ohjelma:

klo 10 Päivän avaus, käytännön asiat Päivi Nurmi-Koikkalainen ja Maarit Vinni, THL

klo 10:15 Avauspuheenvuoro STM

klo 10:45 Matka Henkilökohtaisen budjetoinnin kokeiluista vammaispalvelujen hyviin käytäntöihin. Mitä matkan varrelta löytyy? Pysähdytään havaintojen äärelle / Maarit Vinni, THL

klo 11:45 Lounastauko

klo 13:00 Esitys ehdotuksesta henkilökohtaisen budjetoinnin Suomen malliksi. / Ville Rantala, THL

klo 14:00 Asiakkaan, sosiaalityön ja hankkeen ohjausryhmän näkemykset esitettävästä mallista.

klo 15:00 Päätössanat Anne-Mari Raassina ja Päivi Nurmi-Koikkalainen, STM ja THL

klo 15:15 Tilaisuus päättyy.

Ohjelmassa muutokset mahdollisia.

Ohjelmassa puheenvuorojen pitäjät täsmentyvät marraskuun aikana. Ajantasainen

ohjelma: <https://thl.fi/fi/ajankohtaista/tapahtumat/tapahtumakalenteri/-/event/8138918>

Ohjelma tulkataan viittomakielelle.

2.12.2021 klo 13-15:15 hankkeen oma loppuwebinaari yhteistyössä Eksoten ja Pirkanmaan alueellisten hankkeiden kanssa

Tervetuloa mukaan yhteiseen loppuwebinaariin, jossa esitellään kolmen alueellisen hankkeen tuloksia, mutta kuullaan myös mielenkiintoisia puheenvuoroja palveluiden ihmislähtöisyydestä, niiden vaikutuksesta asiakkaille sekä palveluiden tulevaisuudesta.

Liity mukaan tästä: [Liity kokoukseen napsauttamalla tästä](#)

- ❖ 7.12.2021 Alueellisten Hb-hankkeiden esittelyt iltapäivät 3/3
 - Vantaa, Hebu-hanke: Palvelut ja palvelupolut
 - Vaasa-Laihia, Omannäköistä elämää: Vammaispalveluihin joustavuutta kuvapuhelinpalvelun avulla
 - Etelä-Savo, Sopiva-hanke: Sopivan näköistä elämää
 - [Liity kokoukseen napsauttamalla tästä](#)

- ❖ 10.12.2021 Suunnitelma kokeilulle, Vaikuttavuusvalmennus 4/4

Terveisin HeVa -hankkeen väki

Yhteystiedot:

etunimi.sukunimi@phhyky.fi

Päivi 044-7297991

Riitta 044-4823354